

Europska unija

IPA 2011 Osnajivanje uloge organizacija civilnog društva u jačanju transparentnosti i dobrog upravljanja u državnoj upravi Republike Hrvatske

PROJEKT: „Urban planning 4 citizens“
financira Europska unija i Ured za
udruge Vlade RH

Zakonodavni okvir i pravo na pristup informacijama

URBAN PLANNING 4 CITIZENS

ISOR, Marina Stenek
marinastenek@gmail.com

Nositelj projekta:
DESA – Dubrovnik

Projektni partneri:
Institut za GIS, Zagreb
Grad Dubrovnik, UO za urbanizam,
prostorno planiranje i zaštitu okoliša
Općina Jakovlje
Zavod CEKTRA, Slovenija

Suradnici:
Zavod za prostorno uređenje DNŽ
EUROGI, European Umbrella
Organisation for Geographic
Information

Ugovorno tijelo:
Središnja agencija za
financiranje i ugovaranje
programa i projekata EU

Ured za udruge Vlade RH

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Sadržaj ovog dokumenta isključiva je odgovornost udruge DESA – Dubrovnik i projektnih partnera.

- ORGANIZACIJA PROSTORA I KVALITETA ŽIVOTA
- PROSTORNO UREĐENJE
- SUBJEKTI U PROSTORNOM UREĐENJU
- DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA
- PRAVO NA PRISTUP INFORMACIJAMA
- INFORMIRANJE JAVNOSTI O PROSTORNIM PLANOVIMA

PROSTOR, svojstvo i jedan od osnovnih uvjeta postojanja cjelokupnog materijalnog svijeta.
(Klaić, 1984. godina)

GEOGRAFSKI PROSTOR je složeni sustav kojeg čine tri podsustava:

1. PRIRODA
2. STANOVNIŠTVO
3. PRIVREDNA I KULTURNA DOBRA

OKOLIŠ je širi pojam od prostora, jer podrazumijeva i prirodne sile (npr. gravitaciju, elektromagnetizam) i pojave (npr. meteorološke), te kvalitetu zraka, voda, mora, tla i sl.

Svaka promjena u prostoru ima određene direktne i indirektne posljedice za okoliš, ali i ostale čimbenike kvalitete života ljudi na određenom području.

Pokazatelji kvalitete života

(DevInfo baza - UN-ov program za statističku obradu socioloških pokazatelja):

1. EKONOMSKA SITUACIJA

Prosječna razina materijalne deprivacije

Prosječna razina materijalne deprivacije osoba starijih od 65 godina

2. STANOVANJE

3. ZAPOSLENOST

4. OBRAZOVANJE

5. SASTAV KUĆANSTVA I OBITELJSKI ODNOSI

Zadovoljstvo obiteljskim životom

6. USKLAĐENOST OBITELJSKOG ŽIVOTA I RADA

Poteškoće u ispunjavanju obiteljskih obveza zbog vremena provedenog na poslu

7. ZDRAVLJE I KVALITETA ZDRAVSTVENIH USLUGA

8. SUBJEKTIVNO BLAGOSTANJE

Životno zadovoljstvo i sreća

Osjećaj otuđenosti

9. PERCEPCIJA KVALITETE DRUŠTVA

Napetosti između bogatih i siromašnih

Današnji društveno-ekonomski razvoj i političke promjene dovode do iskorištavanja prostora koje je vidljivo u:

- URBANIZACIJI PROSTORA – gradovi i gradski način života zauzimaju sve veća površine
- GRADNJI VELIKIH OBJEKATA PROMETNE INFRASTRUKTURE – prometnica i prometnih terminala, autocesta, željezničkih pruga, plovnih rijeka i kanala, luka i aerodroma
- GRADNJI OSTALIH VELIKIH INFRASTRUKTURA – vodovodi, sustavi pročišćavanja, električni dalekovodi, naftovodi, plinovodi
- INDUSTRIJALIZACIJI PROSTORA – velike industrijske zone, veliki energetske objekti
- TURIZMU (uz sekundarnu urbanizaciju) – turističke izgradnje raznih vidova smještaja do pojedinačnih kuća za odmor, te popratni sadržaji poput sportova i rekreacije, skijališta, kupališta, marine itd.
- NAČINU POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE

Utjecaji izgradnje autoceste

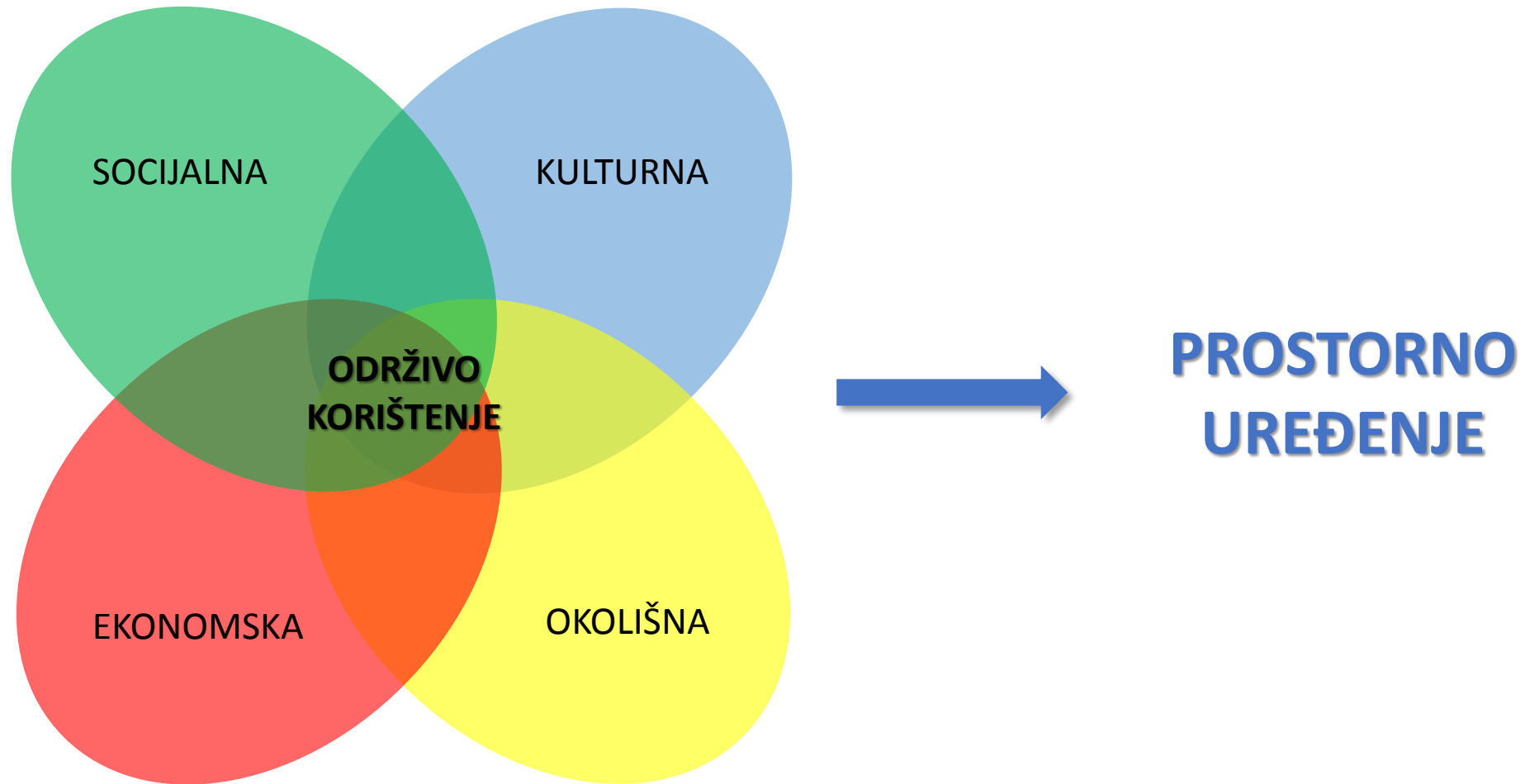
Pozitivni utjecaji

- Integracija u širi prometni sustav
- Skraćivanje vremena putovanja
- Stvaranje novih unutarregionalnih odnosa (razvoj poduzetništva i turizma)
- Rasterećenje lokalnih prometnica
- Stvaranje novih radnih mjesta
- Rast populacije područja
- Urbanizacija i gospodarski razvoj suburbanih područja

Negativni utjecaji

- Smanjenje prirodnih i kulturnih krajobraznih vrijednosti (utjecaj na turizam)
- Onečišćenje svjetlošću i bukom
- Zagađenje zraka, tla i voda (utjecaj na poljoprivredu)
- Fragmentacija staništa i smanjenje bioraznolikosti
- Stihijska gradnja i preizgrađenost
- Napuštanje tradicionalnog načina života

Integracija i uravnoteženje četiri međuovisne dimenzije razvoja

Uključivanje u procese upravljanja standardom kvalitete života kroz prostorno planiranje

država

regije/županije

gradovi/općine

mjesni odbori

građani

BOTTOM UP

Okosnicu legislative prostornog uređenja u Republici Hrvatskoj čine:

Zakon o prostornom uređenju (NN 153/2013), te više podzakonskih propisa za njegovu provedbu

Dokumenti prostornog uređenja, koje donose predstavnička tijela Države, te jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju ZPU-a

Posebni (resorni) zakoni kojima se uređuju pojedina posebna upravna područja i podzakonski propisi doneseni na temelju tih zakona

- Zaštita okoliša i prirode
- Turizam
- Kultura
- Sport
- Zdravstvo
- Regionalni razvoj
- Poljoprivreda, šumarstvo i zaštita voda
- Komunalno gospodarstvo
- Pomorstvo, promet i infrastruktura
- Energetika i rudarstvo
- Unutarnji poslovi
- Obrana

Svrha prostornog uređenja jest da se **na temelju znanstvenih spoznaja u istraživanju društvenih procesa i prirodnoga okoliša** na prostor prenese utvrđeni društveno-gospodarski plan razvitka poštujući pritom općedruštvene vrijednosti i ciljeve, gospodarske i tehničke mogućnosti, te odnose u planiranom području s pripadajućim osobnim posebnostima

Prostorno uređenje temelji se na načelima:

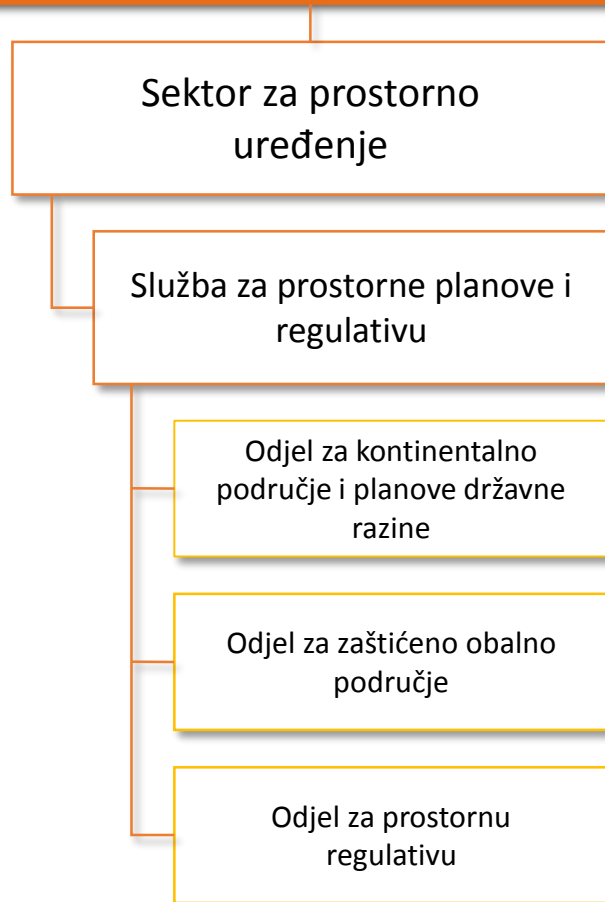
1. **integralnog pristupa u prostornom planiranju** - sveobuhvatno sagledavanje korištenja i zaštite prostora u odnosu na planiranje pojedinih gospodarskih i upravnih područja
2. **uvažavanja znanstveno i stručno utvrđenih činjenica**
3. **prostorne održivosti razvitka i vrsnoće gradnje** - udovoljavanje potreba današnje generacije uvažavaju jednake mogućnosti za udovoljavanje potreba budućih generacija
4. **ostvarivanja i zaštite javnog i pojedinačnog interesa** - usklađenje javnih i pojedinačnih interesa, pri čemu pojedinačni interesi ne smiju štetiti javnom interesu
5. **horizontalne integracije u zaštiti prostora**
6. **vertikalne integracije**
7. **javnosti i slobodnog pristupa podacima i dokumentima značajnim za prostorno uređenje**

Sustav prostornog uređenja čine:

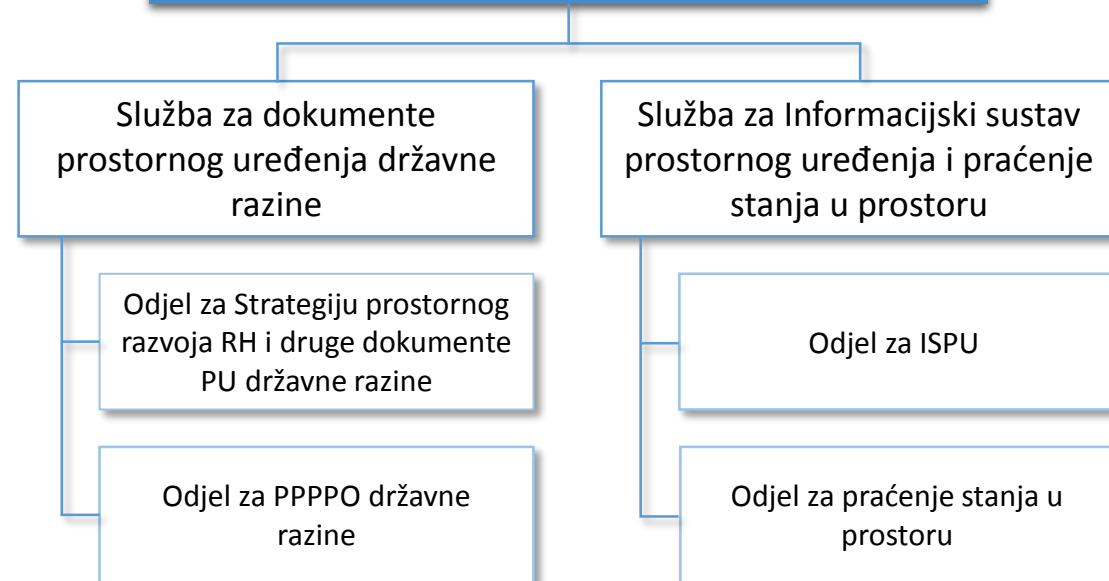
- **subjekti** (Hrvatski sabor i Vlada Republike Hrvatske, Ministarstvo i upravna tijela, predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, tijela državne uprave, stručna upravna tijela, zavodi i druge pravne osobe registrirane za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja i prostornog planiranja, povjerenstvo za ocjenu arhitektonske uspješnosti)
- **dokumenti** (strategija i plan prostornog razvoja, prostorni i urbanistički planovi)
- **akti** (lokacijska, građevinska, uporabna dozvola)
- **postupci** (praćenje stanja u prostoru, određivanje uvjeta i načina izrade, donošenja i provođenja dokumenata prostornog uređenja, te uređenje građevinskog zemljišta)

MINISTARSTVO GRADITELJSTVA I PROSTORNOG UREĐENJA

UPRAVA ZA PROSTORNO UREĐENJE I PRAVNE POSLOVE

HRVATSKI ZAVOD ZA PROSTORNI RAZVOJ

ZAGREBAČKA ŽUPANIJA

UPRAVNI ODJEL ZA PROSTORNO UREĐENJE, GRADNJU I ZAŠTITU OKOLIŠA

Odsjek za prostorno uređenje i gradnju

Odsjek za zaštitu okoliša

Ispostava Sv. Ivan Zelina

Ispostava Dugo Selo

Ispostava Velika Gorica

Ispostava Ivanić-Grad

Ispostava Vrbovec

Ispostava Jastrebarsko

Ispostava Zaprešić

Ispostava Sveta Nedelja

ŽUPANIJSKI ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE

Odsjek za izradu i praćenje provedbe prostornog uređenja

Odsjek za infrastrukturni sustav i GIS

OPĆINA JAKOVLJE

JEDINSTVENI UPRAVNI ODJEL

- Obavlja sve poslove iz samoupravnog djelokruga općine

DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA

UPRAVNI ODJEL ZA PROSTORNO UREĐENJE I GRADNJU

ŽUPANIJSKI ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE

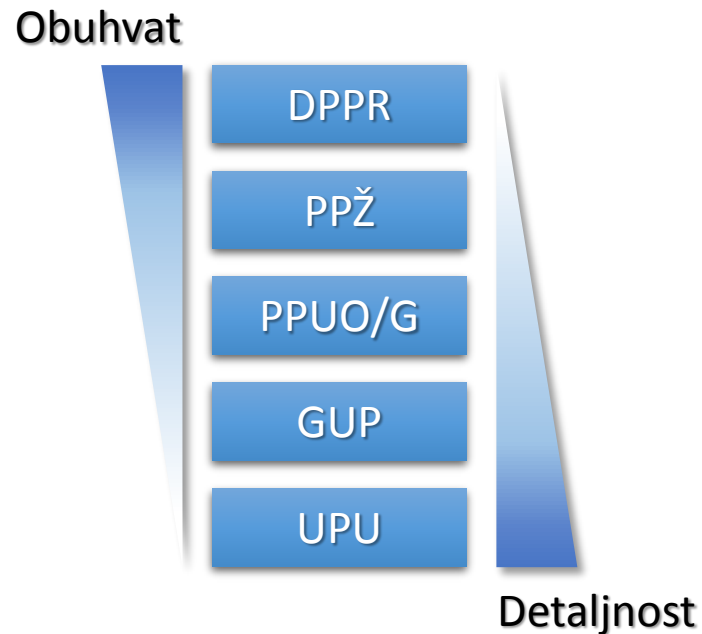
UPRAVNI ODJEL ZA URBANIZAM, PROSTORNO PLANIRANJE I ZAŠTITU OKOLIŠA

PROSTORNO UREĐENJE I PROSTORNO PLANIRANJE

PRIKAZ SUSTAVA PROSTORNOG UREĐENJA

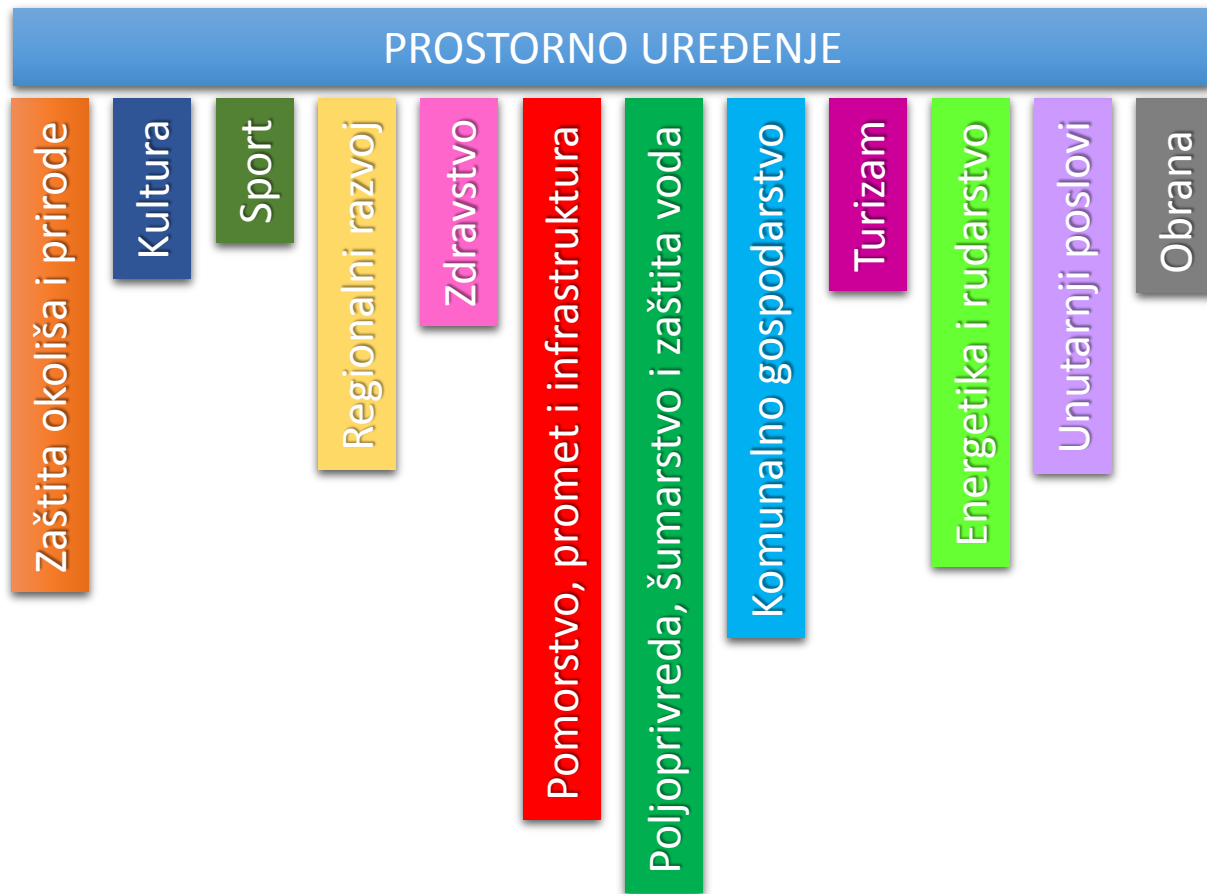
NADLEŽNOST	VRSTA DOKUMENTA			
	PROSTORNI PLANOVI		URBANISTIČKI PLANOVI	
DRŽAVA – DONOSI SABOR RH	STRATEGIJA PROSTORNOG RAZVOJA RH	PROSTORNI PLAN NACIONALNOG PARKA, PARKA PRIRODE I PODRUČJA POSEBNIH OBILJEŽJA		
	DRŽAVNI PLAN PROSTORNOG RAZVOJA			
DRŽAVA – DONOSI VLADA RH				URBANISTIČKI PLAN UREĐENJA
ŽUPANIJA – DONOSI ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA	PROSTORNI PLAN ŽUPANIJE			
G. ZAGREB – DONOSI SKUPŠTINA G. ZAGREBA	PROSTORNI PLAN GRADA ZAGREBA			
GRAD – DONOSI VIJEĆE GRADA	PROSTORNI PLAN UREĐENJA GRADA			
OPĆINA – DONOSI VIJEĆE OPĆINE	PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE			

Načelo vertikalne integracije:

- prostorni planovi užih područja moraju biti usklađeni s prostornim planovima širih područja, a ako to nije slučaj, u provedbi plana poštuju se smjernice prostornog plana šireg područja
- Javna tijela odgovorna i za druge resore dužna su međusobno surađivati i uvažavati ciljeve i interese izražene u dokumentima više razine, odnosno šireg područja

Načelo horizontalne integracije u zaštiti prostora

- koordinacija upravljanja među različitim resorima javnih institucija, tj. ujednačavanje mjera između različitih gospodarskih i upravnih područja koje utječu na prostorni razvoj i korištenje prostora
- prostorni planovi različitih obuhvata, ali iste razine moraju biti međusobno usklađeni

Načelo javnosti i slobodnog pristupa podacima i dokumentima značajnim za prostorno uređenje

Članak 14.

(1) Javnost ima pravo sudjelovati u postupcima izrade i donošenja prostornih planova u skladu s ovim Zakonom.

(2) Država i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave moraju o stanju u prostoru obavještavati javnost, omogućiti i poticati njezino sudjelovanje razvijanjem društvene povezanosti i jačanjem svijesti o potrebi zaštite prostora te upravljanjem sudjelovanja (prikupljanje i organizacija prijedloga, pribavljanje stručnih mišljenja o javnim stavovima, posredovanje medija i sl.).

(3) Javnost ima pravo pristupa informacijama, odnosno podacima o prostoru kojima raspolažu javnopravna tijela i pravne osobe koje podatke čuvaju za ta tijela, a koji nemaju povjerljivo značenje sukladno posebnom zakonu.

Pravo na pristup informacijama obuhvaća pravo korisnika na traženje i dobivanje informacije kao i obvezu tijela javne vlasti da omogući pristup zatraženoj informaciji, odnosno da objavljuje informacije neovisno o postavljenom zahtjevu kada takvo objavljivanje proizlazi iz obveze određene zakonom ili drugim propisom

Pravo na pristup informacijama temelji se na načelima:

- javnosti i slobodnog pristupa
- pravodobnosti
- potpunosti i točnosti informacija
- jednakosti
- raspolaganja informacijom

Informacija je svaki podatak koji posjeduje tijelo javne vlasti u obliku dokumenta, zapisa, dosjea, registra ili u bilo kojem drugom obliku, neovisno o načinu na koji je prikazana (napisani, nacrtani, tiskani, snimljeni, magnetni, optički, elektronički ili neki drugi zapis)

Rezolucija UN-a iz 1946. smatra slobodu informiranja ljudskim pravom i temeljem drugih sloboda;

čl. 19. **Opće deklaracije UN-a o ljudskim pravima** iz 1948. naglašava pravo slobode traženja, primanja i širenja informacija

čl. 10. **Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda** iz 1950. u osnovi govori o slobodi medija i javnog informiranja te slobodi izražavanja

Vijeće Europe:

preporuke iz 1981. (Rec (1981) 19) o pristupu informacijama u posjedu tijela javne vlasti

preporuke iz 2002. (R (2002) 2) o pristupu službenim dokumentima

Konvencija o pristupu službenim dokumentima (2009), još nije stupila na snagu

Aarhuška konvencija iz 2003. pravo na pristup informacijama regulira u odnosu na pitanja zaštite okoliša

Republika Hrvatska:

Ustav Republike Hrvatske (NN 085/2010) - članak 38., stavak 3., kojim se jamči pravo na pristup informacijama koje posjeduju tijela javne vlasti

Zakon o pravu na pristup informacijama (NN 025/2013)

Zakon o tajnosti podataka (NN 079/2007 i 086/2012) – ograničenja u pravu na pristup informacijama

Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 064/2008)

Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata (NN 140/2009)

Zakon o prostornom uređenju (NN 153/2013) – načelo javnosti i slobodnog pristupa podacima i dokumentima značajnim za prostorno uređenje

Pristup informacijama danas se smatra temeljem demokratskog poretka i vladavine prava

Dostupnost informacija javnosti ➡ transparentnost, otvorenost, sloboda informiranja, pravo na informiranje, načela javnosti ili responzivnosti.

Transparentnost podrazumijeva da su javne informacije dostupne javnosti, mogu biti pružene građanima ili drugim subjektima na zahtjev. Informacija je u tom smislu rezultat rada tijela javne vlasti, ona je *output*.

Otvorenost je povezana s konceptima participacije i responzivnosti. Odnos je dvosmjernan, građani su aktivni prema javnoj vlasti, koja uzima u obzir mišljenja i prijedloge javnosti pri donošenju odluka, odnosno u svrhu korekcije svog rada. Informacija koju pruža javnost predstavlja *input* za rad tijela javne vlasti.

Transparentnost je ključna pretpostavka za otvorenost

Korisnici mogu zatražiti bilo koju informaciju koju tijelo javne vlasti posjeduje, primjerice:

- proračun općine
- cijenu izgradnje sportske dvorane
- izvješće o radu
- prostorne planove
- studije utjecaja na okoliš
- popis poslovnih prostora u vlasništvu grada
- listu korisnika potpora u poljoprivredi
- ukupnu vrijednost ugovora sa vanjskim suradnicima
- zapisnike sa sjednica
- sve ostale informacije koje su im potrebne ili smatraju zanimljivima.

Pravo na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija ostvaruje se podnošenjem zahtjeva službeniku za informiranje.

Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja, Ulica Republike Austrije 20, 10 000 Zagreb
elektroničkom poštom: zppi@mgipu.hr
faksom na broj: + 385 1 3772 822
telefonom na broj: + 385 1 3782 186
osobno u pisarnicu Ministarstva
Službenica za informiranje MGPU: gđa. Ana Bačić Hren, dipl.iur

Zagrebačka županija, Ulica grada Vukovara 72/V, 10 000 Zagreb
elektroničkom poštom: szp@zagrebacka-zupanija.hr
faksom na broj: + 385 01 6009 489
telefonom na broj: + 385 01 6009 480
Službenik za informiranje Zagrebačke županije: gosp. Mato Jurić

Općina Jakovlje, Jedinstveni upravni odjel, Ulica Adele Sixta 2, 10297 Jakovlje
elektroničkom poštom: stefica.podhraski@jakovlje.hr
faksom na broj: + 385 01 3319 529
telefonom na broj: + 385 01 3351 887
Službenica za informiranje Općine Jakovlje: gđa. Štefica Podhrašk

Dubrovačko-neretvanska županija, Gundulićeva poljana 1, 20 000 Dubrovnik
elektroničkom poštom: zrinka.raguz@dubrovnik-neretva.hr
faksom na broj: + 385 20 351 435
telefonom na broj: + 385 20 351 473
Službenica za informiranje Dubrovačko-neretvanske županije: gđa. Zrinka Raguz

Grad Dubrovnik, Pred Dvorom 1, 20 000 Dubrovnik
elektroničkom poštom: obavijesti@dubrovnik.hr, dalavija@dubrovnik.hr
faksom na broj: + 385 20 321 033
telefonom na broj: + 385 20 351 806
Službenica za informiranje Grada Dubrovnika: gđa. Doris Alavija

Povjerenik za informiranje - neovisno državno tijelo za zaštitu prava na pristup informacijama

Tijela javne vlasti obvezna su na **internetskim stranicama** objaviti na lako pretraživ način:

- zakone i ostale propise koji se odnose na njihovo područje rada
- opće akte i odluke, kojima se utječe na interese korisnika
- nacрте zakona i drugih propisa te općih akata koje donose
- godišnje planove, programe, strategije, upute, izvještaje o radu, financijska izvješća i druge dokumente
- podatke o izvoru financiranja, proračunu i izvršenju proračuna
- informacije o dodijeljenim potporama, bespovratnim sredstvima ili donacijama
- informacije o svom unutarnjem ustrojstvu i podacima za kontakt
- zapisnike, zaključke i usvojene dokumente sa službenih sjednica tijela javne vlasti
- informacije o postupcima javne nabave i dokumentaciji za nadmetanje te informacije o izvršavanju ugovora
- obavijesti o raspisanim natječajima te natječajnu dokumentaciju
- registre i baze podataka (ili informacije o njima) iz njihove nadležnosti i načinu pristupa
- obavijesti o načinu ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnoj uporabi
- visinu naknade za pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija
- najčešće tražene informacije i ostale informacije (vijesti, priopćenja za javnost, podaci o drugim aktivnostima).

Informacijski portal Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja

<http://www.mgipu.hr/>

Informacijski sustav prostornog uređenja sadrži podatke:

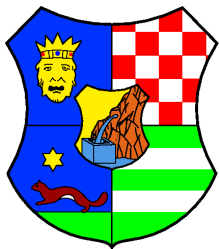
- prostornih planova – važećih i u izradi, arhiva dozvola
- informacijskih sustava drugih javnopravnih tijela koja održavaju prostorne podatke i druge podatke značajne za prostorno uređenje

e-dozvola:

- Predaja zahtjeva
- Nadležni uredi
- Javnopravna tijela
- Projektanti
- Prostorni planovi
- Propisi
- Procedure
- Pomoć

eDozvola

Informacijski portal Zagrebačke županije: <http://www.zagrebacka-zupanija.hr/>

- Objava Javnih rasprava
- Službeni glasnici Zagrebačke županije - odluke i drugi opći akti, akti ustanova i trgovačkih društava kojih je osnivač, proračun, godišnji obračun proračuna, programi i planovi razvoja, akti izbora i imenovanja, akti raspolaganja nekretninama i drugi akti
- WEB GIS preglednik prostornih planova na području Zagrebačke županije

Informacijski portal Zavoda za prostorno uređenje Zagrebačke županije: <http://www.zzpuzz.hr/>

- Obavijesti o odlukama o izradi, javnim raspravama i odlukama o donošenju prostornih planova
- Prostorni planovi u obuhvatu županije – važeći PPŽ, PPPPO, PPUO/G
- Izvješće o stanju u prostoru
- WEB GIS preglednik prostornih planova na području Zagrebačke županije

Informacijski portal Općine Jakovlje: <http://www.jakovlje.hr/>

- Prostorni plan uređenja Općine Jakovlje
- Službeni glasnici Općine Jakovlje

Informacijski portal Dubrovačko-neretvanske županije:

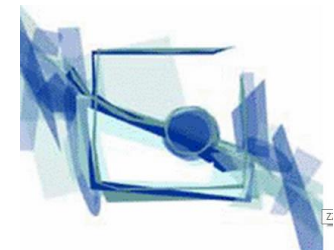
- Prostorni plan Dubrovačko-neretvanske županije
- Službeni glasnici Dubrovačko-neretvanske županije - odluke i drugi opći akti, akti ustanova i trgovačkih društava kojih je osnivač, proračun, godišnji obračun proračuna, programi i planovi razvoja, akti izbora i imenovanja, akti raspolaganja nekretninama i drugi akti

<http://edubrovnik.org/>

Informacijski portal Zavoda za prostorno uređenje Dubrovačko-neretvanske županije: <http://www.zzpudnz.hr/>

- Obavijesti o odlukama o izradi, javnim raspravama i odlukama o donošenju prostornih planova
- Prostorni planovi u obuhvatu županije – važeći i u izradi
- Stručne podloge za izradu prostornog plana DNŽ
- Službeni glasnici jedinica lokalne samouprave

Informacijski portal Grada Dubrovnika:

- Prostorni planovi u obuhvatu Grada Dubrovnika – važeći i u izradi
- Geografski informacijski sustav Grada Dubrovnika
- Zahtjevi za izdavanje upravnih i neupravnih akata
- Službeni glasnik Grada Dubrovnika

Geografski informacijski sustav Grada Dubrovnika:

Visios

Dubrovnik u 3D

Web GIS portal

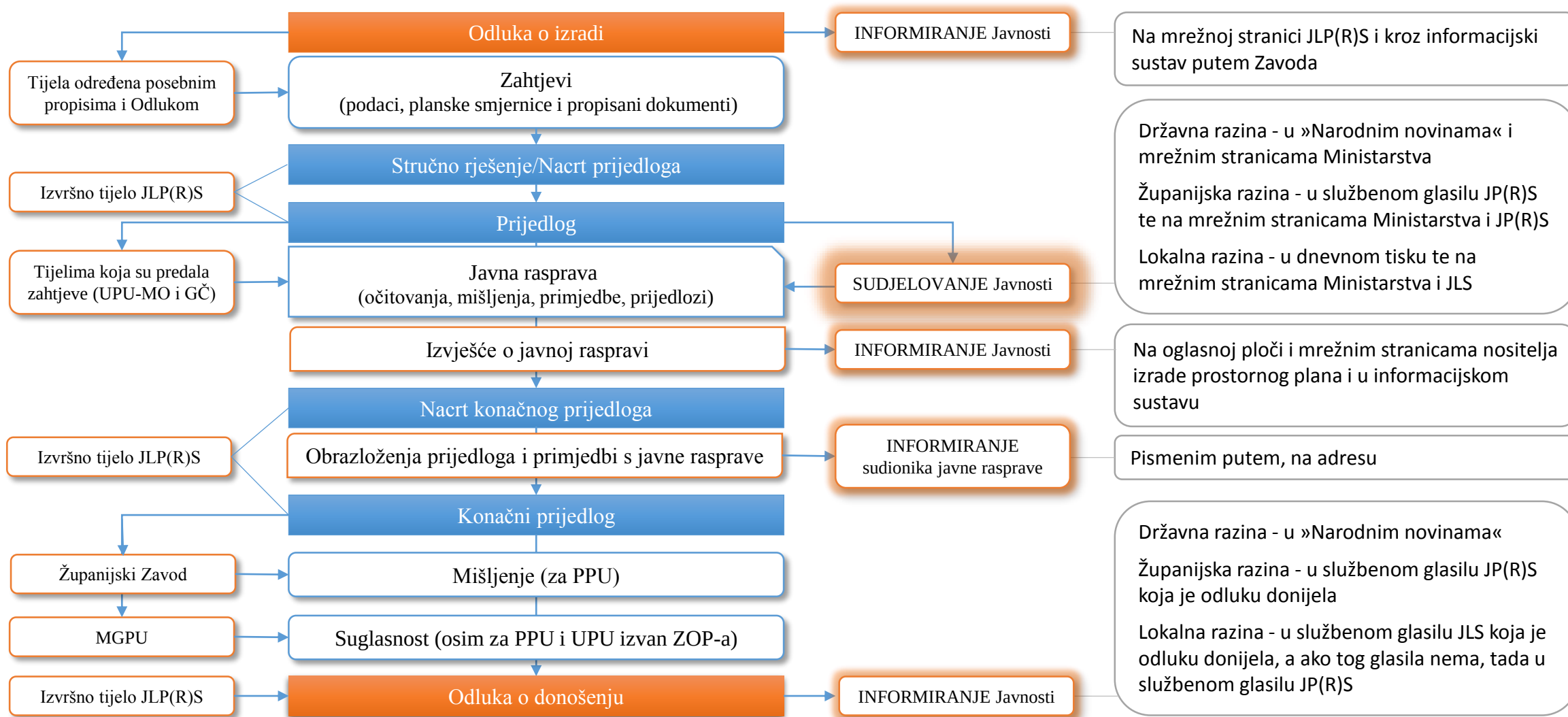
Geoforum (radna verzija):

- Registar športske infrastrukture
- Prikaz gradskih projekata po kategorijama
- Registar javnih zelenih površina
- Prostorni planovi na javnoj raspravi

<http://www.dubrovnik.hr/>

INFORMIRANJE JAVNOSTI O PROSTORNIM PLANOVIMA

Lokacijska informacija - u svrhu upoznavanja s namjenom prostora i uvjetima provedbe zahvata u prostoru iz prostornih planova na određenom zemljištu

Sadrži informaciju o:

1. prostornim planovima svih razina unutar čijeg obuhvata se nalazi zemljište
2. namjeni prostora i svim drugim uvjetima za provedbu zahvata u prostoru određenim, odnosno propisanim prostornim planovima svih razina
3. područjima u kojima je posebnim propisima propisan poseban režim korištenja prostora (kulturnim dobrima upisanim u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske i dr.), ako se zemljište nalazi na takvom području
4. obvezi donošenja urbanističkog plana uređenja, ako se zemljište nalazi na području za koje je takva obveza propisana ovim Zakonom
5. prostornim planovima i/ili njihovim izmjenama i dopunama, čija je izrada i donošenje u tijeku
6. mjestima na kojima se može izvršiti uvid u prostorne planove i vrijeme kada se to može učiniti

HVALA NA PAŽNJI